

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและที่มาของปัญหา

ในปัจจุบันนี้ได้มีการใช้ยาปราบศัตรูพืชมากขึ้นทั้งในครัวเรือนและในการทำการเกษตร แม่น้ำจันทบุรีนับเป็นแม่น้ำสายหลักของจังหวัดจันทบุรีที่มีการใช้ประโยชน์ในบริเวณลุ่มแม่น้ำในรูปแบบที่หลากหลาย เช่น การทำสวนผลไม้ การเพาะเลี้ยงสัตว์ ทั้งสัตว์บกและเลี้ยงสัตว์น้ำ โดยในกิจกรรมที่กล่าวมาล้วนมีการใช้ยาปราบศัตรูพืชเข้าไปเกี่ยวข้องในเกือบทุกขั้นตอนการผลิต จึงทำให้เกิดการแพร่กระจายและการตกค้างของสารเคมีดังกล่าว ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อสุขภาพ สภาพแวดล้อม และระบบเศรษฐกิจของจังหวัด และส่งผลในภาพรวมของประเทศอีกด้วย

ข้อมูลของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร โดยความร่วมมือของกรมศุลกากร

(<http://www.oae.go.th/statistic/import/imPTC.xls>) พบว่ามีปริมาณการนำเข้ายาปราบศัตรูพืชมุ่งนี้

ปี พ.ศ.2543 มีปริมาณการนำเข้ายาปราบศัตรูพืช 51,344

ปี พ.ศ.2544 มีปริมาณการนำเข้ายาปราบศัตรูพืช 55,471

ปี พ.ศ.2545 มีปริมาณการนำเข้ายาปราบศัตรูพืช 70,158

ปี พ.ศ.2546 มีปริมาณการนำเข้ายาปราบศัตรูพืช 73,027

ปี พ.ศ.2547 มีปริมาณการนำเข้ายาปราบศัตรูพืช 99,839

ปี พ.ศ.2548 มีปริมาณการนำเข้ายาปราบศัตรูพืช 78,645

ปี พ.ศ.2549 มีปริมาณการนำเข้ายาปราบศัตรูพืช 101,786

ปี พ.ศ.2550 มีปริมาณการนำเข้ายาปราบศัตรูพืช 100,797

จากข้อมูลปริมาณการนำเข้ายาปราบศัตรูพืชของประเทศไทย (ปี พ.ศ.2543 - พ.ศ.2550) จะเห็นได้ว่าการนำเข้ายาปราบศัตรูพืชมุ่งนี้ จึงอาจทำให้มีปริมาณสารตกค้างในสิ่งแวดล้อมมากขึ้น ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อชีวิตมนุษย์และสิ่งแวดล้อมด้วย

รายงานวิจัยของ กัญลิน จิรัชชยุต และนภาพร เทียคประถม (2553) เรื่องการสำรวจข้อมูลการใช้ยาปราบศัตรูพืชในลุ่มแม่น้ำจันทบุรีในการใช้ประโยชน์ที่ดินที่แตกต่างกัน พบว่าเกษตรกรในพื้นที่เกษตรกรรมส่วนใหญ่มีการใช้สารกำจัดวัชพืชและสารฆ่าแมลงและโรคพืช โดยมีการใช้สารแต่ละชนิดในปริมาณความเข้มข้นที่แตกต่างกัน

ดังนั้นจึงควรมีการสำรวจข้อมูลการใช้ยาปราบศัตรูพืชในส่วนของรูปแบบการใช้ยาปราบศัตรูพืช ชนิดและปริมาณของยาปราบศัตรูพืชที่ใช้ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องและใกล้เคียงความเป็น

จริงมากที่สุด เพื่อจะได้นำผลการศึกษาที่ได้ไปใช้ในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมและการรักษาคุณภาพชีวิตของมนุษย์ต่อไป

เนื่องจากแม่น้ำเวฬุเป็นแม่น้ำที่อยู่ในเขตจังหวัดจันทบุรีและเป็นแม่น้ำที่ไหลผ่านพื้นที่เกษตรกรรม(ปลูกพืช)ของจังหวัดจันทบุรีด้วย ดังนั้นเพื่อให้การสำรวจข้อมูลครั้งนี้เป็นประโยชน์มากที่สุด คณะผู้วิจัยจึงเห็นว่าควรจะสำรวจข้อมูลจากเกษตรกรในพื้นที่ลุ่มแม่น้ำเวฬุด้วย

วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

1. เพื่อสำรวจข้อมูลการใช้ยาปราบศัตรูพืชกลุ่มเสี่ยงในพื้นที่ลุ่มน้ำจันทบุรี เขตพื้นที่เกษตรกรรม(ปลูกพืช)
2. เพื่อสำรวจข้อมูลขั้นตอนของการใช้ยาปราบศัตรูพืชกลุ่มเสี่ยงในพื้นที่ลุ่มน้ำเวฬุ เขตพื้นที่เกษตรกรรม(ปลูกพืช)

ขอบเขตของโครงการวิจัย

1. สำรวจข้อมูลการใช้ยาปราบศัตรูพืชกลุ่มเสี่ยงในพื้นที่ลุ่มน้ำจันทบุรีและลุ่มน้ำเวฬุ ในเขตพื้นที่เกษตรกรรม(ปลูกพืช)
2. ประชากรที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ คือ คราวเรือนที่พักอาศัยและประกอบกิจกรรมในพื้นที่เกษตรกรรม(ปลูกพืช)ในพื้นที่ลุ่มน้ำจันทบุรีและลุ่มน้ำเวฬุ
3. วิธีการสุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัยนี้ คือ วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง(purposive sampling) และขนาดตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ 100 ชุด
4. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม
5. ระยะเวลาการดำเนินงาน คือ ตุลาคม 2552 – กันยายน 2553

สมมุติฐานของโครงการวิจัย

การใช้ยาปราบศัตรูพืชของเกษตรกรในพื้นที่เกษตรกรรมในด้านของรูปแบบการใช้ยาปราบศัตรูพืช ชนิดและปริมาณของยาปราบศัตรูพืชที่ใช้ จะมีลักษณะคล้ายกัน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อทราบข้อมูลการใช้ยาปราบศัตรูพืชกลุ่มเสี่ยงในพื้นที่ลุ่มน้ำจันทบุรีและลุ่มน้ำเวฬุในเขตพื้นที่เกษตรกรรม(ปลูกพืช) ในด้านของรูปแบบการใช้ยาปราบศัตรูพืช ชนิดและปริมาณของยาปราบศัตรูพืชที่ใช้

2. เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในโครงการวิจัยเรื่องการแพร่กระจายของยาปราบศัตรูพืชในแม่น้ำจันทบุรีและผลกระทบต่อสัตว์น้ำ (โครงการวิจัยที่ 2)

3. เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้หาแนวทางในการรักษาคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อมต่อไป